

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/4 6. uri popoldne.

Štev. 40.

V Ljubljani, v ponedeljek 18. februvarija 1884.

Letnik XII.

Častiti rojaki!

28. dne tega meseca bodo po vsej deželi dopolnilne volitve za trgovinsko in obrtnijsko zbornico kranjsko, in sicer volijo trgovci pet odbornikov, obrtniki dva odbornika. Naši kandidatje so:

Za trgovinski razred:

Gospod **Alfred Ledenik**, trgovec in mestni odbornik v Ljubljani.

" **Josip Lozar**, trgovec v Ljubljani.

" **Jan. Knez** mlajši, trgovec in posestnik v Ljubljani.

" **Franc Kolman**, trgovec, hišni posestnik, mestni odbornik v Ljubljani.

" **Vaso Petričič**, trgovec, hišni posestnik, mestni odbornik v Ljubljani.

Za obrtnijski razred:

Gospod **Jan. N. Horak**, rokovičar, hišni posestnik, mestni odbornik v Ljubljani.

" **Miha Pakič**, trgovec, hišni posestnik, mestni odbornik v Ljubljani.

V Ljubljani, 16. februvarija 1884.

Národní centralní volilní odbor.

Državni zbor.

Z Dunaja, 16. februvarija.

Komedija!

Liberalna stranka je jako izurjena v osnovanji komendij, a tako negnjusne komedije, kakor te dni, menda še ni igrala. Zbožnala je bila vse svoje privržence, v dolgotrajnih klubovih sejah je pretretresala, kaj naj se zgodi z izjemnimi določbami, in nekako famozno je v zadnjem trenutku naznanjala po svojih listih, da so se njeni udje s posebnim sklepom zavezali glasovati zoper nasvet večine. Človek bi bil toraj mislil, — in nekteri bolj plašljivi poslanci na desnici so res tudi mislili, — da bo de desnica silno težko zmagala, in da vladi žuga velika nevarnost; izid pa je pokazal, da je levica igrala dobro osnovano, pa malo vredno komedijo! Dva dni so se njih najboljši govorniki — ne, igralci! — v potu svojega obraza trudili svetu pokazati, da so bile izjemne določbe nepotrebne, da hoče vlada ž njimi tlačiti samo liberalno stranko, da je sedaj v Avstriji konec svobode in prostega gibanja itd. itd., in gosto zbrana liberalna stranka jim je pri vsakem

takem „schlagerji“ burno ploskala; ko je pa prišlo do glasovanja, — so prej tako pogumni in širokoustni liberalci obmolknili, bolj plašljivi izmed njih pa so se na tihem celó iz zbornice izmuzali! Že pri površnem pogledu po poslaniških klopih bilo je mnogo videti, ki jih ni bilo v zbornici. To je bil toraj prvi prizor.

Drugi prizor! Gosp. predsednik naznanja, kako pridejo posamezni nasveti pri glasovanji na vrsto; reklo se je, in po silnih govorih bi bil moral vsakdo zares tudi pričakovati, da bodo liberalci zahtevali ustmeno glasovanje. Pa niti Kopp, niti Chlumecky, niti Rechbauer, niti Tomašuk se ni oglasil, da bi bil zahteval glasovanje po imenih. In ko se na posled oglasi Fürnkranz ter zahteva, da naj se ustmeno glasuje o predlogu večine, vzdigne se iz svojih sedežev le nekaj poslancev na skrajni levici, pa monsignor Greuter, Zehetmayer in Fischer na desnici za ta predlog, ki jih pa vseh skupaj ni bilo 50, kolikor jih mora za ustmeno glasovanje biti, liberalci pa so lepo molé sedeli in si na tihem želeli, da bi le ne bilo treba glasovati po imenih! Desnici se je škoda zdelo druzega časa, zato ni tirjala ustmenega glasovanja; vendar pa bi bila prav

storila, ko bi bila to zahtevala, ker bi se bilo gotovo še nekaj pogumnih širokoustnikov pobralo iz zbornice, da bi svet njih imen ne bil videl med nasprotniki izjemnih ukazov. Skoraj bi prav dali Greuterju, ki se je zaradi tega hudoval nad desnico in ji očital, da je to opustivši storila politično napako.

Izid glasovanja naznanil sem že zadnjič, danes samo še pristavljam, da tako velike večine že zdavnej za noben predlog ni bilo, da je bilo toraj jako prazno upanje liberalcev, ki so hoteli s temi predlogi ob tla vreči sedanjo vlado. „Velika večina liberalcev, piše liberalni „Extrablatt“, glasovala je pa zoper nasvet večine samo zavoljo tega, ker je bila do dobrega prepričana, da bodo ti nasveti gotovo sprejeti. Ko bi bila le količak dvomila nad tem izidom, bi se bilo gotovo še mnogo liberalnih poslancev pridružilo njim, ki so se bili, ne zmenivši se za klubov sklep, umaknili iz zbornice.“ S takim ravnanjem si liberalna stranka pač nikjer ne bo pridobila zaupanja in spoštovanja, ker mora iz omenjenih dogodkov vsakdo priti do spoznanja, da to ni trezna politična stranka, ktera se ne more in ne sme prezirati, ampak da so to ljudje, ki jim je državna zbornica le

LISTEK.

Vlada Leopolda I.

(Dalje.)

Opozovanje sovražnikovega gibanja so na željo grofa Kapliža prevzeli oo. jezuiti. Po dva sta bila vedno v zvoniku sv. Štefana, ki sta poročila zapisavala na listke, privezavala na kamenčke ter dol spuščala. Poročil od zunaj dobili so malo. Ko so Turki že dobre štiri tedne oblegali Dunaj, začel je prebivalec pohajati živež, draginja je bila vedno večja in prikazovala se je bolezen. Starhemberg sklene Karolu poslati poročilo o žalostnem stanju.

Nekemu častniku Gregoroviču se je bilo že posrečilo, da je prišel skoz turški tabor in 13. avg. se ponudi Poljak Jurij Fr. Koleczyeki, da hoče nesti poročila Karolu lotarinškemu. Rojen je bil v Samboru v Galiciji ter prebival že več let na Dunaji, kjer je bil prej v službi pri orientalski družbi kot tolmač. Zvečer ob 10. uri 13. avg. se predstavi županu Liebenbergu, grofu Starhembergu in mestnim

svetovalcem. Obljubijo mu lepo plačilo, če prinese Karolu poročila. Grof Zdenko Kapliž mu dá potni list. Ob enajstih ponoči se podá Koleczyeki s svojim služabnikom Mihajlovičem iz mesta. Vreme je bilo viharo. Ko pride iz mesta, se s tovarišem skrije, da počaka prihodnjega dne. Drugo jutro ni vedel, kam bi se obrnil, ker bil je že v turškem taboru. Ne premišlja dolgo. V turški obleki in pojoč turško pesem pride do šotora nekega age. Ta ga k sebi pokliče ter ga vpraša, od kod in kam. Koleczyeki mu mirno odgovori na vsa vprašanja ter dostavi, da gre grozdje trgat. Aga ga opominja, naj se predaleč ne oddalji, ker bi ga lahko „gjavri“ vjeli. Po ovinkih, vinogradih in goščavah pride v neko vas pod Golovcem. Na bližnjem otoku zagleda krščanske ženske, ki so prale. Zakliče jim, da je kristjan in da pride iz Dunaja. Prepelja jo v čolnici na otok in tukaj pokaže sodniku iz Nussdorfa svoj potni list. Popoldne 14. avg. so že zapazili v zvoniku sv. Štefana ogenj, kot znamenje, da je Koleczyeki srečno prišel v krščanski tabor.

Ko vojvodi lotarinškemu oddá poročilo iz mesta, vrne se še tisti dan proti Dunaju. Vreme je bilo deževno in turške straže so stikale križem okrog.

Srečno pride do nekega predmestja dunajskega ter se skrije v klet pogorele hiše, ker ga je pet Turkov zalezovalo. Kmalo sliši, da se vrata odpró, in on zakliče v turškem jeziku: „Kdo je? Hodi sem!“ Tujec se ustraši in zbeži. Pa tudi Koleczyekemu se ni zdelo varno, ampak se skrbno plazi proti ozidju in 17. avg. zjutraj ob štirih pride srečno v mesto.

Od Karola prinese list, v katerem vojvoda naznani, da se poljska vojska bliža, in da je bil Tököly pri Požunu tepen. Popoldne Karolu naznanijo s tremi raketami prihod Koleczyekijev.

Koleczyeki je dobil v zahvalo meščansko pravico, Leopold mu dá naslov dvornega jadrnika (kurirja) in ga imenuje tolmačem orientalske akademije; poleg tega mu mesto podeli 100 zlatov. Umrli je 20. febr. 1694.

Začetkom avgusta je odrinilo iz Bude do 4000 vozov, ki so peljali Turkom živeža pred Dunaj. Spremljal jih je cesarski poslanik Kaprara, ki se je vračal domu. Kak razloček! Pred poldrugim letom je šel z velikim upanjem in obilim spremstvom v Carigrad in kot vjetnik se je vračal v nesrečno domovino. Zapazil je tudi 100 vozov judovskih kupcev, ki so šli s Turki, da bi pokupili plen dunajskega

nekako gledišče, in ki najbolj resne in znamenite reči spreminja — v komedije.

Duhovenska kongrua.

V svojem govoru je dr. Kopp desnici očital, da ni liberalna stranka kriva, ako več imetnitnih predlogov, kakor na pr. o duhovenski kongruji, še ni rešenih. Prav zelo bi bilo želeli, da bi se že skoraj vravnala plača duhovnikov, kakor so že zdavnaj vravnane plače državnih uradnikov. Ali glavna krivda, da se to še ni zgodilo, ne zadeva državnega zbora, čigar odsek je reč že zdavnaj pretresal in izdelal; zadržek izvira marveč od tod, da je ministerstvo obljubilo odseku izročiti še nekatere izkaze, da bi se videlo, od kod jemati večje stroške, ki jih bode zahtevalo izboljšanje plač; ali ker teh izkazov le še ni, se bo odsek še te dni sošel, da končno reši dotični načrt, in ga zbornici predloži v pretres. Jutri 17. t. m. obravnavala se bode ta zadeva v eksekutivnem odseku desnice. Nekateri trdijo, da namerava vlada sedanji predlog čisto umakniti in ga nadomestiti z novim, kar bi reč še bolj zavleklo. Zato je med poslanci sploh mnenje, — in tako sodi tudi eksekutivni odbor, — da naj odsek za vrnavanje kongruje, ne zmenivši se za to, kaj namerava storiti vlada, svoje predloge končno izdela in izroči zbornici, da jih prej ko mogoče reši.

Govor grofa Hohenwarta o izjemnih določbah.

(14. februarija)

(Dalje.)

Pa še več, gospoda moja! Vlada nam je dala gotovo in odločno zagotovilo, da bode ta ukaz rabila le v zatiranje prekucijskega rogoviljenja, in da ga bode takoj preklicala, ko bode dosegla ta namen. Zdaj pa, gospoda moja, prosim, berite na 8. strani poročila, kako si g. poročevalec manjšine z vsemi mogočnimi zvijačami prizadeva vladi dokazati, da je ta obljuba čisto nič ne veže; večini pa celo šaljivo oponaša, da bode to potuhnenost vlade s svojo veljavo kolikor je treba pokrivala. S tem je g. poročevalec manjšine pečat pritiskal svojemu izdelku, ter ga na tak način zaznamoval, da se mi boljše dozdeva, nič več ne pristaviti. Ne bi rad motil vtisa, ki ga mora ta spis napraviti v vseh mislečih političnih krogih (pritrjevanje na desnici!) in ako poročevalec manjšine na koncu svojih razprav pristavlja, da njegovo poročilo zadostuje za vsakterega, ki more umeti in hoče umeti, mu le to odgovorjam, da jaz morem in da hočem umeti, in zato na stran položim to poročilo (dobro! na desnici) in se v svoji daljši razpravi nanj več ne bom oziral. (Dobro! na desnici.)

Zdaj bom skušal odgovarjati na vprašanje, so se li res vresničili pogoji, ki jih zahteva postava z dne 5. maja 1869. Spominjam Vas o tej zadevi na poročilo večine, spominjam Vas na pojasnila visoke vlade, ki so v njem navedena, in spominjam Vas na dogodke, ki so se godili pred našimi očmi. Ti dogodki, kakor se mi zdi, neovrgljivo dokazujejo,

da je res tukaj neka prekucijska stranka, ktere namen je, sedanji družbinski red preobrniti, ki je v zvezi z mednarodno prekucijsko stranko, ter od nje dobiva svete, povelja, in ako je treba, morda tudi izvrševalce svojih sramotnih napadov. Ista pojasnila sl. vlade, isti dogodki Vam pa dalje tudi kažejo, kako ta stranka s tem pričinja, da z najnesramnejšimi tiskovinami, ki jih na tisuče in tisuče med množico razširja in po cestah raztresla, množico razburja ter na ta način pripravlja tla, ob enem pa z žuganjem umorov in požiganj vse prebivalstvo strahuje. Kažejo Vam, kako se ta stranka z lastno tiskarno, z izdelovanjem in pripravljanjem razstreljivih reči pripravlja na boj s človeško družbo. Kažejo Vam dalje, kako ta stranka v večji potrjenosti svojega žuganja in svojih želj prebivalstvu in gosposki dokazuje, da nje povelje zadostuje, da se na katerem koli kraju, o kateri koli uri zbere na tisuče delavcev. Nikar mi ne ugovarjajte, da so ti demonstrativni shodi delavcev čisto nedolžni, ker so se delavci na povelje gosposke nemudoma in mirno razhajali. Tak ugovor bi bil jako kratkoviden; množice so se res večidel, pa ne vselej, brez drugih nasledkov razšle, toda one so se razšle, ker se je povelje stranke tako glasilo, nečem pa danes preiskovati, kaj bi se bilo zgodilo, ko bi se strankarskemu vodstvu primerno zdelo izdati drugo povelje.

Komur pa še vse to ne zadostuje, kdor v vseh teh dogodkih ne vidi družega, kakor le vrsto primerljivej, ne pa dosledno izvrševalnega načrta dobro osnovane stranke, temu bi morala oči odpreti ostudna hudodelstva zadnjega časa, napad na dunajskega meščana Merstallingerja in zaporedni umor dveh čuvajev javne oblasti. Mi se nismo mogli izogniti prepričanju, da imamo v resnici v obilni opravi meri z veleizdajskim, osebni varnosti jako nevarnim rogoviljenjem.

In tudi manjšina odsekova, gospoda moja, je priznala, da so se res vresničili pogoji postave z dne 5. maja 1869, da je toraj vlada imela pravico, in kakor je danes g. ministerski predsednik povdarjal, tudi dolžnost prebivalec v varstvo poprijeti se te postave. Ker se pa more dalje ravno tako malo trditi, da se izjemne določbe visoke vlade držé postavnih mej, celó, da je vlada te meje še bolj stisnila, kakor postava, se o postavnosti razglašanih ukazov nikakor ne more dvomiti. V prejšnjih slučajih, ko se je rabila postava z dné 5. maja 1869, enkrat na Českem, enkrat pa v Dalmaciji, je visoka zbornica samo to preiskovala, sodbo o potrebi in pripravnosti posameznih določb je pa edino pripuščevala za to odgovorni vladi. Ne bom danes preiskoval, kako daleč v tem oziru segajo pravice visoke zbornice.

Manjšina je danes nastopila drugačni pot, kakor tedaj, in pripravljen sem jo na tem potu spremljevati. Ker ne more tajiti, da ima vlada v tem primerljivi oklicevati izjemne določbe, hoče svoje nasprotovanje s tem pokazati, da presoja posamezne določbe ter naglašja, da ene niso bile potrebne, ene pa da so namenu naravnost nepotrebne.

Za opozicijo (nasprotno stranko), gospoda moja, je pač silno lahko kaj tacega trditi. Saj ona ni

odgovorna za nasledke; ona nam je večkrat naznala (dobro! dobro! na desnici), da je večina odgovorna za vse, kar se v tej visoki zbornici sklepa, manjšina pa da nima nič delati, ampak ima le presojevati.

Po tem pravilu, gospoda moja, je pač opravičeno, ako opozicija danes napada svoje lastno delo, namreč postavo leta 1869 (dobro! na desnici). Po tem načelu je tudi popolnoma opravičeno, ako opozicija sedanji vladi odreka, kar je bila prejšnji vladi brez oporekanja dovolila (dobro! na desnici). Za večino, gospoda moja, pa iz tega izvira ravno nasprotna dolžnost. Popolnoma nemogoče je danes natančno povedati, ktere ji podeljene pravice bode vlada v boji zoper prekucijsko stranko rabila, in kterih ne. To pa, gospoda moja, je neovrgljivo gotovo, da mora imeti vlada, ako hoče ta boj srečno dognati, take pravice, da ga more dovršiti v vseh okoliščinah (dobro! dobro! na desnici), da more prekucijski stranki pokazati, da je pripravljena povsod, kjer koli bi jo skušali napasti; in mislim, gospoda moja, da je naša dolžnost vlado v tem smislu podpirati in da bi bilo vsakako polovičarstvo v tem oziru škodljivo. (Dobro! na desnici.)

(Konec prih.)

Anarhisti — profesorji na visokih šolah.

Največa nevarnost, ki preti evropskim kraljevinam pa tudi republikam, je anarhija, ki ima v raznih deželah razna imena. Od dne do dne smo vedno bolj prepričani, da so nihilisti na Ruskem, socijalisti na Nemškem, anarhisti na Francoskem, „črna roka“ na Španjskem in „fenirji“ na Irskem in v Ameriki meso od istega mesa; dan na dan postaja bolj jasno in gotovo, da imajo vse te družbe isti namen: uničiti vsako urejeno družbo, posebno pa cerkev in državo. Glasilo, katero si je pred več nego sto leti izbral francoski psevdofilosof Montesquieu: „s črevesom zadnjega duhovna hočemo zadaviti zadnjega kralja“, stoji tudi še dandanes zapisano na zastavah vseh teh družb. Najprej je treba oropati kralja njegove najboljše podpore, najprej je treba vničiti katoliško cerkev, in potem bo zmaga lahka: kraljev prestol se bo sam zrušil. Tako menijo vsi anarhisti, naj si bodo ktere koli barve. (Nekateri pravijo, da so antisemitje na Ogerskem tudi anarhisti; v koliki meri je to resnično, pokazala bo bližnja prihodnost.) Mimo razrušenega altarja do prestola!

Res žalostne in osodepolne besede! Vajne so za vsacega kristjana, pomenljive in osodepolne pa najbolj za vse kronane glave. Celó njihovi nasprotniki pripoznavajo, da je cerkev največa zaščitnica in najmogočnejša branilka vsake postavne oblasti. Koliko bolj bi morali toraj vladarji sami biti o tem prepričani in cerkev podpirati v njenem težavnem poslu! Žalibog, da to prepričanje le redko kje zapazimo, in da moramo dan na dan gledati, kako prijaznost med cerkvijo in državo vedno bolj gine. Zato se pa socijalne ali anarhistične ideje vedno bolj širijo in pridobivajo v vseh slojih človeške družbe vedno več tal. Kaj so dosegli Nemci z verskim bojem? Kaj jim je prineslo izpodkopavanje verskega čuta? Osiveli cesar ni več svest svojega življenja in mora klicati na pomoč zatirano vero. Ko ga je socijalist napadel z nabitim samokresom, zaklical je svojim spremljevalcem: „dajte ljudstvu vero nazaj!“ Vsak nepristranski opazovalec bi menil, da bo saj zdaj spoznal mogočni Bismark, da brezversko ljudstvo se ne more vladati in da bo odpel katoliški cerkvi okove, v kterih zdihuje že deset let. Res nekoliko se je pretečeno leto njen položaj izboljšal, a majeve postave so še v najlepšem cvetu, principijelno je še vse pri starem. Počasno pogajanje pruske vlade z Rimom kaže, da se ji nič ne mudi in da ni spoznala važnosti in veljave, ki jo ima cerkev in vera pri ljudstvu. To so pokazali tudi katoliški poslanci v pruski zbornici, ko so vlado hudo bičali radi njene neodločnosti in vednega cincanja. Posebno so jo prijemali zato, ker še vedno ne pokliče pregnanih nadškofov nazaj in ker še vedno podpira in nastavlja na katoliških šolah brezverske profesorje. Na jedni strani se bori Bismark proti socijalistom in jih hoče udušiti s socijalnimi postavami in izjemnim stanom, na drugi stani se pa poteguje za anarhistične profesorje.

mesta. Ko Kaprara pride v turški tabor, ga Mustafa dobro pogosti, češ, da mu živež še ni pošel, in potem ga pošlje cesarskemu poveljniku v Tulnu.

Omeniti hočemo še moža, ki je nerad spremljal turško vojsko kot njen zaveznik. Bil je Servan Kantakuzenos, knez Valahije. Ker Turki Vlahom niso dosti zaupali, so jim ti samo les pripravljali in mostove delali. Za časa obleganja Dunaja so sekali drevesa v šenbrunski okolici. Ker so bili kristjanje, hotel je knez postaviti spomenik svojega krščanskega mišljenja, namreč križ. Ukaže ga narediti iz hrastovega lesa, visocega 17 čevljev. Imel je latinski napis: Vzvišanje križa je rešenje sveta, križ je lepota cerkve, zavetje kraljev, okrepčalo vernikov, čast angeljev, smrtna rana hudobnega duha. Stal je ta križ še l. 1783.

Turki so oblegali že 40 dni, vspeha pa niso imeli še nobenega, le da so nekaj zidovja razrušili. Janičari so postajali nevoljni, ker po stari navadi so oblegali kako mesto le 40 dni in tri; en dan namreč iz ljubezni do sultana, drugi dan iz ljubezni do velikega vezira in tretji dan iz ljubezni do svojega age. Turki pridigar, Vani Efendi, jih je komaj pregovoril, da počakajo še do 27. avg., ker tačas se bo podkop zažgal in mesto naskočilo. To Kunie zvé in sporoči v mesto.

V mestu pa je bila stiska vedno večja. Klavne živine sicer še ni primanjkovalo, toda vsled dobičkarije je bila zelo draga. Dalje je tudi bolezen dan na dan več ljudi pobrala kakor jih je pokončal turški meč. 27. avg. Starhemberg pošlje zopet nova poročila Karolu. Med drugim tudi piše: „Toda milostljivi gospod, čas je, da nam pridete na pomoč. Zgubimo mnogo ljudi in mnogo častnikov, več na griži kakor po ognji sovražnikovem; ker vsaki dan umrje na tej bolezni 60 oseb. Granate so nam pošle in te so bile naše najboljše branilno sredstvo. Nekaj naših topov je od sovražnika poškodovanih, nekaj jih je razpočenih. Mi toraj Vašo svetlost pričakujemo z največjo nestrpljivostjo. Zato, milostljivi gospod, nobenega časa več zgubiti!“

Tudi Kapliř je poslal poročilo enacega zadržaja. Ravno ta dan je pa tudi Kara Mustafa zvedel, da se bliža cesarska vojska. Toraj piše še isti dan Tököly-ju ter ga roti, da mora s svojo vojsko priti Turkom na pomoč. Toda Tököly je bil že davno prej Sobieskemu obljubil, da ga ne bo pred Dunaj, in Sobieski mu je zagotovil svojo priprošujo pri cesarji.

(Dalje prih.)

Kdo more pričakovati povoljnega uspeha? Toraj praktična anarhija je velik zločin, teoretična je pa dovoljena! Posebno je na to kazal katoliški poslanec dr. Mosler in grajal nedoslednost vladnih organov. V dokaz, da podpira pruska vlada res teoretično anarhijo, opisal je delovanje dr. Spicker-ja, profesorja na Monastirski akademiji, katerega je pruska vlada še v začetku slaboznanega verskega boja zoper obstoječa določila poklicala na to velevažno mesto. Monastirsko akademijo je namreč l. 1818 ustanovil tadanijski pruski kralj v izobraževanje katoliških duhovnov in laikov in je v ustanovnem pismu določil, da morajo biti profesorji katoliki. Po tem se je tudi ravnala protestantska vlada do leta 1870. A tadanje zmage so ji vdihnile neko nenavadno bojevitost, katero je začela kazati posebno proti katoliški veri. Naenkrat je odstavila stare katoliške profesorje in nastavila nad dve tretjini novih, pa liberalnih in brezbožnih, med katerimi se je po svoji brezbožnosti odlikoval in se še odlikuje dr. Spicker.

Kaj pa uči ta profesor na katoliški akademiji, učenik bodočih katoliških duhovnov?

Dr. Spicker ima navado pri vsaki priložnosti pred katoliškimi dijaki udrihati po katoliških dogmah, a ne samo po teh, ampak tudi po onih, ki so obče kristjanske in so velik zaklad protestantom, kakor tudi katoličanom. Sv. pismo mu ni beseda božja in imo tako veljavo kakor vsak drug spis, naj se že zove Koran (pri Mahumedanih), ali Vede (pri Indih). Stvarjenje sveta, kakor ga opisuje sv. pismo, razvoj mesijanske ideje, rojstvo, smrt, vstajenje, vnebohod Kristov in končno njegov prihod k poslednji sodbi nazivlje profesor Spicker lepo idilo. (Glasovi: Čujte! Čujte! v središču in pri konservativcih.)

Najsvetejšo Trojico zasramuje z zaničljivimi besedami: „Če se je rodil Sin božji od Boga očeta, kje je pa mati?“

A ko so ga dijaki prašali, kaj zastopa po njegovem prepričanju sodbo, večnost in pekel, odvrnil je moderni Platon: Kar imenujejo duhovni stvarjenje, to je le razvoj monad; človeka ni odrešil Kristus, rešuje se človek sam, ker razvija svoje moči; sodba je le vest, ktera govori po delih, vest je poslednja sodba, ona je najvišja instance. (Pfuj! Čujte! v središču in desnici.)

Staro poganstvo — uči Spicker dalje — mora se obnoviti in pomladiti. To je naloga in smoter nove filozofije. Krščanstvo napravlja le propad med duhom in materijo. Dualizem med duhom in materijo je pa praktično nemogoč. Na mesto dualizma mora stopiti monizem, materija se mora povzdigniti iz ozkih spon in se vduhoviti. Neumrjočnost duše je nespamet. Po Spickerjevem mnenju bi bilo najboljša, ko bi se iz vseh ver pobrale najbolj praktične reči in ta zmes naj bi bila bodoča vera. To doseči je naloga filozofije. — Reveži, ki bijejo bestijalni boj za eksistenco in visé med obupom in samomorom, naj počakajo toliko časa, da se vrnejo Spickerjevi učenci, ktere je poslal v Afriko in Avstralijo nabirat najbolj praktičnih verskih nauk. Ko ti pridejo, jim bo kmalu boljše, nova vera jih bo otela. Med tem naj pa premišlujejo, ali bi bilo boljše napasti bogatino ali pa s samomorom vničiti sramotno življenje. S kratka: vera v razodenje božje, izročilo, inspiracija mora se umakniti filozofiji. Ako hoče nemški narod svojo svetovno kulturno nalogo izvršiti, mora se odpovedati vsem 2000 let starim krščanskim izročilom!!

Ko sem — nadaljuje poslanec dr. Mosler v svojem govoru — komu pravil o tem sramotnem počenjanju na katoliški monastirski akademiji, dobil sem odgovor: čemu se čudite, pogledajte na druga vsenčilišča, tam še le slišite lepe reči! No, kaj pravijo na to ministri krščanske države? Kako morete gospodje ministri zastopati v nižjih šolah konfesionalno stališče, v višjih pa gojiti nihilizem, golo negacijo vsega krščanskega? Če boste še kaj časa v tem duhu nadaljevali, boste videli, kaj bo sad takega učenja na bogoslovski akademiji! Takrat bi radi popravili, pa bo prepozno. No, ali morejo naši državniki navzlic tacemu učenju na visokih šolah še reči, da zagovarjajo dinastična načela?

Ko je dr. Mosler končal svoj znamenit govor, bil je minister Gossler očevidno v zadregi. Ker se ni vedel drugače zagovarjati, govoril je v temnih stavkih o svobodi učenja. — Toraj! — segel mu je Schorlemer-Alst v besedo: brezbožnost in zasramovanje je svobodno. Res žalostno znamenje je to, da se o kraljevem dostojanstvu in avtoriteti toliko govori,

avtoriteta in dostojanstvo kralja vseh se pa z nogami gazi!

Na to je ministru Gossler-ju posvetil še Windhorst. Med drugim je dejal: Kako je mogoče, da nočejo v Belgiji še prostožidarski ministri pošiljati svojih sinov na univerze, ktere so sami izročili brezverskim profesorjem, marveč jih pošiljajo na svetovnoznano katoliško univerzo v Lovanji (Löwen)? Dobro vedó, da se ne bodo tu nič slabega naučili.

Mi katoličanje ne zahtevamo nič drugega, kakor prostost. Dovolite nam vstanovljati katoliške univerze na lastne stroške in vam bomo hvaležni. Za nič drugega vas ne prosimo, kakor dajte nam prostost!

Koliko časa se bo še upirala protestantska vlada pravičnim zahtevam? Koliko časa bo še zagovarjala anarhiste na katedrah? Ali mar meni, da škodujejo brezverski profesorji le katoliški cerkvi, vladi pa nič? Dobro naj bi premislili merodajni krogi tudi pri nas, koliko resnice imajo v sebi besede anarhista Ludovika Blanc-a, da vsaki revoluciji na verskem polju sledi gotovo tudi revolucija na političnem polju.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. febr.

Notranje dežele.

„Deutsche Ztg.“ se jezi nad izvrstnim govorom grofa Hohenzwarta v državnem zboru 14. t. m. in pravi, da je grof s svojim govorom učinil zopern in neprikljiv vtis. Radi verujemo, in ko bodo naši čitatelji Hohenzwartov govor ves prebrali, bodo tudi našega mnenja, da je bil zopern in neprikljiv za levičarje, ravno tako kakor je šiba zoperna porednim otrokom, kadar so jo zaslužili.

Brno, slovansko glavno mesto slovanske Morave, ima jako zagrižen nemški mestni odbor, kakor se je pred nekaj leti naša bela Ljubljana z njim ponašala. Ta velemodri mestni odbor, brnski namreč, pritožil se je proti odloku naučnega ministra, kateri je Čehoslovanom v Brnu dovolil zidati narodno šolo s českim učnim jezikom, češ, da se nemškemu narodu taka krivica godi, na opravi sodni dvor na Dunaj. Opravi sodni dvor je pritožbo nemškega mestnega odbora brnskega zavrnil, rekoč, da je neopravičena, ker ima v šolskih zadevah šolska oblast veljavno besedo, in dolžnost občine je, da napravi za vsako narodnost potrebne šole. V tem slučaju je bilo dokazano, da je obstoječa šola premajhna za število otrok. Sodnemu dvoru je predsedoval grof Belcredi, ministerstvo zastopal je koncipist dr. Srohek, ki je omenil, da je Brno poglavito mesto dežele, kjer ima česka narodnost veliko večino in ker je v Brnu že 14 šol za nemške učence, pač nikdo ne more trditi, da bi bila zgradba druge narodne šole v Brnu za otroke česke narodnosti nepostavna. Vendar enkrat jele so se oči odpirati po merodajnih mestih, da ne bo več trmoglavost, temveč stroga pravica zasedla svoje mesto med narodi!

Pri levičarjih mora vedno nekaj v nevarnosti biti! Do najnovejšega časa kričali so drug drugemu na ušesa in vsakemu še posebej, kdor jih je ravno hotel poslušati, da je nemški jezik, nemška narodnost in menda tudi nemška čut v nevarnosti pred slovansko povodnjo. Ko so jim pa možje, kakor so Hohenzwart, Rieger, Gregor in drugi dokazali, da za nemški jezik ni nobene nevarnosti, spravili so levičarji tega slamnatega moža, ter razpostavili drugo strašilo rekoč: „Prostost je v nevarnosti, zatreti jo nam hočejo z izjemnim stanom in zaradi tega ne moremo glasovati za vladni predlog o izjemnem stanu. Vse bi bilo prav in dobro, ko bi se le levičarji ne ponašali z blagom, ki ga nimajo, katerega so že zdavnaj sami zapravili. Kdor hoče dan danes prave prostosti, jo bo poprej pri Hotentotih v vroči Afriki našel, kakor pa pri levičarjih v državnem zboru na Dunaji. Ti ljudje so prostost izdali, kakor Judež svojega mojstra. Judež je svojo pregreho spoznal, če tudi obupal, levičarska svojat je pa toliko zaslepljena, da je ne mara spoznati, temveč še druge v svojo zaslepljenost pogrezniti skuša. Se vé da Nemci ne morejo pozabiti tistih časov, ko so se Slovani v verige kovali, ako so po svojih pravicah klicali.

Madjarski glas o devetletnem delovanju prvega ogerskega ministra Tisze nam dohaja iz Budapešte, in je za Tiszo in vso njegovo liberalno politiko tolikanj pomenljiv, da si ne moremo kaj, da bi ga ne obelodanili našim čitateljem. Govornik, ki je Tiszino politiko tako oistro obsodil ni nihče drugi, kakor mladi grof Apponyi, o katerem smo nedavno govorili, omenjajoč kandidate za bodočo prazno mesto prvega ministra, da je še premlad za to važno mesto in pa še prevročekrven. V svojem poslednjem govoru je Apponyi vrlo dokazal, kako jasno on bere iz knjige madjarske politike. Kdor devet let neprenehoma gospodari, pravi Apponyi, pri tem se mora na vsak način kak uspeh pokazati ali

dober ali slab. Tiszino gospodarstvo more si zabelježiti uspeh na dva kraja. On je porušil madjarski upliv v političnem oziru na ta način, da je pripomogel, kar je zamogel k moralni zgubi Hrvaške, in on je porušil socialni upliv Ogorske, ker mu je protizidovstvo čez glavo prirastlo. Prvo izgubo povzročil je Tisza s svojim vednim prijenjevanjem na hrvaške zahteve, da bi mu ne bili Hrvatje državnega vesla iz rok iztrgali; drugega porušenja storil se je pa deležnega po svoji slabi finančni politiki, vsled ktere je narod na beraško palico pripravil, ter ga židom na milost in nemilost izročil. Hrvaška ima sedaj, pravi grof Apponyi, v političnem oziru mnogo več upliva na svetu, kakor pa Madjarska.

Vnanje države.

Iz Srbije se poroča ministerska kriza. Srbski poslanik na dunajskem dvoru, bivši minister notranjih zadev v Piročancevem ministerstvu je iz Dunaja odpotoval s svojo soprogo v Beligrad in so ga odmah h kralju pozivali.

Laški kralj in kraljica bota meseca maja, kadar bode na Nemškem zopet spomladanska velika vojaška parada, v Berlinu potovala. Nekteri se bojé, da bi to potovanje ne skalilo dobrih razmer med Nemčijo in Rusijo, česar se pa menda ni treba bati, kajti obe državi ste že za to poskrbeli, da se to prijateljstvo ne bo kar čez noč ohladilo. Nemška ima na ruskem dvoru moža, katerega je sam državni kancelar tje poslal in to je njegov sin grof Bismark; Rusija je pa zopet staremu knezu Bismarku na ljubo imenovala za poslanika na nemškem dvoru kneza Orlovega, starega znanca in iskrenega prijatelja Bismarkovega. Kakor je videti, se toraj nikakor ni bati, da bi se razmere pokvarile. Nam se v bodočem potovanju prav nič drugega ne vidi, kakor da kralj Humbert osebno povrne obiskovanje nemškega cesarjeviča Friedrich-Viljema v Rimu. Mogoče je pa tudi, da se motimo, in da gre morda Humbert v Berlin za kako reč „glihat“.

Visoka porta pravi, da ni bilo do sedaj na Kandiji še nobenega upora; vsaj v glavnem mestu Sfikija je vse v najlepšem miru in redu, kakor turški poslanik v Atenah, glavnem mestu grške kraljevine, svoji vladi poroča. Dobro! Zakaj pa je potem Turčija na otok blizu pet tisuč vojakov poslala, ako je res vse tako mirno, kakor se ji poroča? Kakor drugod po celem svetu, tako se je tudi na otoku Kandiji ali Kreta prebudila narodna grška zavest in turško od dne do dne bolj spodiriva. Že na otoku Kandiji, osobito pa v glavnem mestu Sfikija, se ne sliši na polovico toliko turški govoriti, kakor pri nas v Ljubljani nemški, kar je najboljši dokaz, da bodo Kretani zopet enkrat poskusili svoje moči, ali so že zadosti trdni, da se odtrgajo od zoprne Turčije in se zopet k stari materni zemlji helenski priklopijo. Na kar so Heleni že l. 1878 na berlinskem shodu oči obračali, in je tedaj tudi le za las manjkalo, da si niso Kandije prisvojili. Kakor povsod, so tudi Kretani s Turčijo silno nezadovoljni, kar so nekako pred dvajsetimi leti z javnim uporom dokazali, čegar naravne posledice so bile, da jim je Turčija priznala jako obširno samoupravo, ktera jih je v narodnem oziru toliko okrepčala, da je dan danes grški živelj gospodar na otoku, turški se pa počasi proti morju pomika, kjer ga bodo nekoga dne popolnoma hrumeči valovi pokopali.

Angleži so brzojavili suakimški in takkarski posadki, da naj se nikari ne podaste, kajti pomoč jima je že na poti. Če bo pa tudi mogoče tako dolgo braniti se, je pa zopet drugo vprašanje; ogleduhi namreč pravijo, da se Osman Digna za naskok na Tokkar že pripravlja in menda ne bo čakal, da bi ga Angleži prehiteli. V razrušenem Sinkatu so morilne Mahdijeve druhalje več ko 200 žensk in skoraj ravno toliko otrok pomorile.

General Gordon-paša se je zopet oglašil in poroča, da je brzjojavna zveza med Chartumom in Shandyjem zopet napravljena in da se bo odmah na pot v Chartum podal. Ljudje ga povsod navdušeno sprejemajo, ker so zveze z Mahdijem že do grla siti. Kar se pa Sudana samega tiče, pravi Gordon, je to posest, ki ne obeta nobene koristi, stala bo pa Angleže vendar le okoli 2,500.000 goldinarjev, kterih jim ne bo nikdo povrnil. — Tu znabiti je Gordon napačnih misel. Že večkrat smo poročali, da se s kupčijo prevede za več milijonov blaga, kar potem ne bo. Tedaj se ne more reči, da je Sudan posestvo brez vrednosti in koristi.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 17. febr. (Mila prošnja). Večkrat smo že poročali o napredovanju bogoljubnega in domovinskega dejanja (cerkve Jezusovega Srca in misijonske hiše) v Ljubljani, — o posvečenju nove cerkve 1. malega srpana 1883. — o obiskovanju presvetlega cesarja te hiše Božje in o dobrotnikih, ki so pripomogli, da je bila tako hitro sozidana, zlasti o umetnikih in delavcih, ki so ji toliko upali.

Mnogim dobrotnikom na Avstrijskem in zunaj Avstrije in zlasti prebivalcem kranjske

dežele moramo reči in se zahvaliti, da so že obilno podarili za to cerkev. 48.000 gold. je že podarjenih in plačanih; ali stroškov se je pa tudi 120.000 gold. nabralo.

Marsikteri manjših obrtnikov že zdihuje, ker društvo za zidanje Jezusove cerkve njihovim tirjavam ne more popolno zadostiti, in tudi bogatejši upniki so že začeli tirjati plačilo, če tudi s prizanašljivostjo.

O da bi Gospod, ki srca ljudi vodi, kakor potoke, vodil tudi srca takih, ki bi lahko pomagali in bi tudi pomagati hoteli, ter odprl za to bogoljubno in domovinsko dejanje, ki bo iz njega mnogo blagoslova izviralo za dobrotnike in vse prebivalce ljubljanske in kranjske! Naj bi vsakdo popustil napačno misel; „Veliko ne morem dati, malo dati me je pa sram“, — ali „z malim je pri taki reči malo pomagano“. — O naj bi bogatini pomislili, da kdaj v večnosti prejmejo le to, kar so v življenji dobrega storili Bogu v čast in ubogim v pomoč!

Društvo za zidanje cerkve Jezusovega Srca v Ljubljani gotovo pričakuje, da častita duhovščina na Kranjskem in tudi zunaj kranjske dežele in vsi častivci Jezusovega Srca teh vrstic ne bodo prezirali, ampak bodo temu bogoljubnemu in domovinskemu dejanju v svoji dobrovoljnosti še kaj podpore naklonili, tolikanj bolj, ker se že od 1. malega srpana lanskega leta vsak dan za dobrotnike moli, in ta molitev, zlasti ktéro sirote opravljajo, gotovo ne bo brez vslišanja ostala ter dobrotnikom sprosila duhovne ali telesne časne ali večne dobrote. Odbor.

S Šenturške gore, 15. febr. Na severo-vzhodni strani vasi Šenturška gora razteza se dol proti Viševcu globoka struga, kojoj Dobliški graben imenujejo. Po njem pretaka se mala rojca, Doblica z imenom, katera visoko gori na Vaškem izvirajoča po mnogih studenčkih, koje na svojem pretaku sprejema, polagoma narašča in se konečno pri Zalogu v Pšato izliva. Ta graben ponuja prirodoljubu mnogo zanimivega. Nahajajo se v njem v miocenih nasadih ne le razne okamnine, temuč tudi raznovrstni polžki, lepi lišaji in mahovi, ki se ne dobivajo povsod. Tako n. pr. steknil sem minulo leto v tem grabnu mimo družih lepih in zanimivih stvari neki mah iz skupka „deligerij“, ki je bryologom v Evropi čisto nov; vsaj doslej ga nobena flora ne navaja; zato sta Dr. Beck in Breidler, ki sta ta mah v roke dobila, da bi ga determinirala, dala mu novo družbeno ime Trochobryum s priimkom carniolicum. Kakor vse deligerije je tudi ta mah silno nježen in majhen, tako majhen, da ga komej zapaziš na vlažnem peščenju, na katerem raste. Dobil sem ga pa doslej še le na enem mestu; drugod, akoravno sem ga pazno iskal, ga še nisem zasledil.

Pri tej priložnosti naj še povem, da dr. Bittner pa je nekega okamenega morskega raka, kojih sem nekaj pri Tunjicah dobil in njemu determinirati poslal, krstil z imenom Cancer carniolicus. Ali ni to častno za našo deželo?

Domače novice.

(Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji.) Č. g. Anton Žgur je dobil faro Loški Potok, č. g. Jurij Jaklič pa faro Sotesko. Prošnje se imajo vložiti za faro Prem in Rovte do 9. marca; za faro Sveto goro in Gotenico pa do 16. marca. Dalje prinaša „Škofijski list“ po „Slovencu“ že naznanjeni dekret odbora svetih obredov, da se bode zanaprej pri litanijah Matere Božje dostavljalo: „Kraljica presv. Rožnega venca — za nas Boga prosi“. — Ravno tako vkaz, da naj se pri sv. maši dostavljajo navadne molitve „pro eligendo episcopo“ in pri dopoldanski in popoldanski službi Božji molitev za srečno izvolitev škofa za našo škofijo.

(Zasečena) je bila v soboto prva številka novega lista kmetijske družbe kranjske, „Kmetovalca“, pa ne zavoljo vsebine, ampak ker se dotičnima uradoma ni dalo po postavi določeno naznanilo o izhajanju, vredniku in založniku o pravem času.

(Trgovski ples) na starem strelišči je bil sijajen, prišli so gledat razen deželnega predsednika barona Winklerja tudi drugi vojaški in civilni dostojanst-

veniki raznih stanov. Dohodek za bolnišnično blagajnico društveno je toraj izdaten.

(Mrtvega našli) so nočoj znanega krčmarja pri „kameniti mizi“ v spodnji Šiški, gosp. Andr. Vodnika. Najbrže ga je v postelji zadel mrtud.

(V ljubljanski „Schulzeitung“), listu nekdanje Simine veličastnosti, so za ta list sila žalostne novice, namreč tarnanje, da naročniki ne plačujejo naročnine in da se je mnogim list vstavil. Ko je bil gosp. Sima še veljaven in ponosen šolski nadzornik, je že znal in vedel pridobiti naročnikov za svoj list; zdaj pa, ko se njega in „lehrervereina“ več tako ne boje učitelji, se ne boje tudi njegovega lista, kateri je že tako ne znan, da ga človek skoro v roke ne dobi, videti pa ga ni nikjer. Čuda, da se nemški „schulverein“ te sirote ne usmili. Se mora že tudi tem nemškim gospodom zdeti list tako siromašen, da jim na njegovem poginu ni nič ležeče. Tudi na Kranjskem se za tem listom ne bo jokalo nihče, k večemu par zagrizencev Linhartove in Simine barve.

Razne reči.

— Č. g. Anton Šlander se je odpovedal fari v Loki pri Zidanem mostu in ostane še nadalje vikar v Celji.

— Katoliško podporno društvo v Celji napravi prihodnjo zedeljo, 24. febr. „pri belem volu“ ob 3. uri popoldne veselico v sledečem redu: 1. Tombola; 2. Šaljivi govor; 3. Vsled mnogovrstnih želj se bo predstavljajal zopet igrokaz: „Županova Micika“, ktero so pred kratkem gg. gledališki diletanti na korist „katol. podpornega društva“ tako izvrstno igrali.

— Slovenska čitalnica v Celovci priredi 20. t. m. „veseli večer“ v svoji sobani pri „Jelenu“ s sledečim sporedom: 1. „Uboj“, pl. Zajc; 2. „Jadransko morje“, Hajdrih; 3. „Kranjska dežela“, Nedved, samospev; 4. Variacije na citre; 5. „Dalmatinski šajkaš“, duet; 6. „Kam?“ Kocijančič; 7. „Venec narodnih pesmi“, Kocijančič; 8. „Mihova ženitev“. K tej veselici najuljunejši vabi odbor.

— Komisija, ki pregleduje obris bodoče železnice iz Trsta na Vipavo, bila je povsod z navdušenjem sprejeta. Po vaseh in trgih, kjer se je vstavila, streljali so ji na čast s topiči, godba je svirala in celo pritrkavali so ji nekje. Poslednje se nam nekoliko neverjetno zdi, ker je pritrkavanje le pri cerkvenih slovesnih, podjetjih in osebah v navadi. Vendar tudi mogoče, ker navadni ljudi ne razločujejo vsega tako natančno.

— Cesarjevič Rudolf in Štefanija nastopila bota letošnjo spomlad daljše potovanje na Jutrovo. Najpoprej se popeljeta iz Dunaja naravnost v Carigrad, kjer bota dalje časa ostala. Vračala se bota preko Varne in Bukarešta v Beligrad, in bo tako cesarjevič vrnil že večkratno obiskovanje srbskega kralja Milana na Dunaji. Druzega političnega pomena potovanje menda nima nobenega.

Poslano.

Prijazen opomin slovenskim rodoljubom.

Težkim srcem opazujemo, da se po mnogih krajih v narodnih društvih napravljajo razne veselice s plesi itd. ob sabotnih večerih. Nasledki tega nikdar ne izostanejo: verno ljudstvo slovensko se pohujša, če vidi, da se naša inteligenca zabava do ranega jutra v nedeljo; vdeleževalci navadno opuščajo spolnovanje svoje krščanske dolžnosti v nedeljo po taki veselici! Namen političnega časopisa res ni v prvi vrsti, ljudi opominjati na spolnovanje svojih krščanskih dolžnosti; pa težko nam dè, kekar „Slovenec“ objavlja društvena vabila k veselici, ki se napravljajo ob sabotnih večerih, naj na taki način tudi on pomaga k oskrnjevanju Bogu posvečenih dni. Dragi rojaki! ne pozabimo nikdar in pri nobeni priložnosti, da smo v prvi vrsti katoličani in da zamoremo biti značajni, stanovitni in resnični slovenski rodoljubi le takrat, kadar spolnujemo tudi sami zvesto svoje dolžnosti do Boga in sv. cerkve! *)

*) Smo Vam prav hvaležni za poslano! Saj ne bo zopet kdo rekel, da so le domišljije „Slovenca“. Sicer pa — saj veste kako dandanes — svet misli, da časnik ni za družega kakor da se svoji stranki le prilizuje, vse hvalisa itd. Če le enkrat svojo misel izreče, hajd — izbriše naj se iz vrste društvenih časnikov. To pride vse od tod, ker ljudi še vedno mami načelo, da so dobri kristjani, če vere in cerkvenih obredov le ne sovražijo in zaničljivo od njih ne govoré; če pa po grešnih razvadah delajo, to nič ne dè — je tako navada! Vredn.

Telegrami „Slovencu“.

Budapešt, 17. febr. Razstava zgodovinske zlatarske umetnosti je bila slovesno odprta.

Berolin, 17. febr. Ruski vojaški poslanik Dolgoruki podal se je k Bismarku v „Friedrichsruhe“, „National Ztg.“ izve, da je namen

te poti ta, Bismarku izraziti se ravno tako, kakor o zadnjem sprejemu pri cesarji, kteremu je Dolgoruki v imenu cara sporočil zagotovljenje najpristrčniše prijaznosti.

Rim, 18. febr. Ko je železnični vlak, v kterem se je peljal laški kralj od lova nazaj, drdral memo Montaldo-Corneto, so štirje obo-roženi ljudje streljali na vojaka železnično progo stražečega in vrgli tje s smodnikom napolnjeno in z gorečim trakom prevideno steklenico. Vojak (karabinjêr) vstrelil je šestkrat ter ranil enega hudodelcev, ki so potem pobegnili.

Časnik „Popolo Romano“ in „Opinione“ razglašata dopis župana iz Corneta, ki pravi, da je ponoči med 16. in 17. t. m. nekaj neznanih ljudi nameravalo napad proti vlaku, v kterem se bo peljal kralj, kar je pa za-branil karabinjêr Varicchio.

Beligrad, 18. febr. Za stalno je osnovano ministerstvo Garašaninovo.

Kairo, 18. febr. Baring je prejel pismo poročilo iz Chartuma, ki naznanja, da raz-glas Gordonov pripozna Mahdija za sultana v Kordofanu.

Tuji.

15. februvarija.

Pri **Maliči**: Schwarz, Deisch in Josip Ficht, kupei, z Dunaja. — G. Stern, kupec, iz Prage.

Pri **Stonu**: Fritsche, Friedman, Zellner in Löwy, kupei, z Dunaja. — Töpfer, kupec, iz Linca. — Kooss, kupec, iz Maribora. — A. Pogačnik, kupec, iz Cirknice. — Josip Goll, e. k. major, s soprogo, z Dunaja. — De Sante, e. k. nadzornik, iz Trsta. — Zimmermann, kupec, iz Gorice.

Pri **Bavarskem dvoru**: Janez Manzoni, kupec, iz Vidma. — Alojzij Costig, agent, iz Litije. — N. Holzapfel, kramar, iz Tarnova. — Resen in Jurij Voest, kup. potovalca, z Dunaja. — Gospa Beer, s hčerjo, iz Abazzia. — Maier in Skok, kupea, iz Monakovega.

Pri **Južnem kolodvoru**: Oskar Künl, železn. vradnik, iz Leobensdorfa. — Edvard Kos, kupč. lesa, s soprogo, iz Siska.

Dunajska borza.

16. februvarija.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 80	kr.
Sreberna	80	40
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101	70
Papirna renta, davka prosta	95	—
Ogerska zlata renta 6%	121	75
„ 4%	90	25
„ papirna renta 5%	87	80
Kreditne akcije	160 gl. 307	30
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl. 113	75
„ avstr.-ogerske banke	844	—
„ Länderbanke	114	80
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	611	—
„ državne železnice	311	40
Tramway-društva velj. 170 gl.	228	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123	—
4% „ „ 1860	500	135
4% „ „ 1864	100	172
Državne srečke „ 1864	50	172
Kreditne srečke	100	173
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	20
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	105	80
„ Ferdinandove sev.	105	25
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—
London	121	45
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	70
Francoski napoleond.	9	61
Nemške marke	59	25

P. i. udom družbe sv. Mohora!

Ker je treba do 1. marca družbinemu vodstvu v Celovec poslati letne doneske, prosim vse ude, ki za leto 1884 še niso plačali letnine, da bi jo do konca meseca februvarija oddali pri podpisnem poverjeniku, kteremu naj tudi iz okolice ljubljanske farni poverjeniki pošljejo nabrani denar, ako ga sami ne odpošiljajo naravnost v Celovec.

V Ljubljani 12. februvarija 1884.

Karl Klun,

dekanjski poverjenik,
pred škofijo št. 14, v 1. in 2. nadstropji.

Izvrstni med

(garantiran pitanec)

v plehastih škatljah po 5 kil (kila po 60 kr.),
škatlja 30 kr.

se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti
(3) gotovi plači pri

OROSLAV-u DOLENC-u,
svečarji v Ljubljani.